

Zarptautinis raudonasis teroras

Versaly ivyko pasikėsinimas prieš Lavalį ir Dėatą — du Naujosios Europos pionierius prancūzų tautoje. Pasikėsinimas buvo bandytas antibolševikinės manifestacijos proga — siūlant prancūzų savanorių legioną į frontą, kur triuškinamas raudonasis Europos žmonijos priešas. Dėl to nesunku atspėti ir piktadarystės kilme.

Kad šlyjančius politikos reikalus kai kieno bandoma ramstyti pasibauretinis nepatinkamų viešojo gyvenimo veikėjų žudymais, turim nemaža pavyzdžiu iš netolimos pratities. Stebėjomės paslaptinę mirtim visos eilės Egipto valstybės vyrų — atsakingu kabineto nariu; spauda netruko išsifruoti, kad tai Intelligence Service ranka. Bež fanastiška politiniu žudymu gausybe niekas nepralenks raudonojo Kremliaus, vis tiek, ar jam atstovaus čeka, ar kominternas per sufanatizotus savo agentus jvairiose pasaulio šalyse. Esami duomenys leidžia spręsti, kad ir Lavalis su Dėatu bus buvę raudonosios rankos aukiai.

Bolševikinė tvarka laikėsi daugiau kaip dviešimt metų dėl to, kad ji buvo raudona — kruvinas. Tas kruvinumas gal iš dailies dėl to, kad jos vadų didelė dalis — bandai ir žmogžudžiai iš jaunu dienų. Pats Stalinas vaikystėje vaigiaus, bernioko metuose banko plėšikas, suaugusio ir senio amžiu — žmogžudys ir politinių žudikas. Tas pats ir su traukiniu plėsimo specu Litynovu - Finkelsteiniu, kuris, tik užs. reik. komisaru pasidares, tegėjė pasirodyti Paryžiu ir Londono — kai apie tu kraštų poliečios jų būtu bemažinti suėmisi, kaip tarptautinių banditų, ne vienam galvai nuėmusi.

Nusikaltėliai, atsistoję valstybės priešaky, ir viša savo kraštą, ir pašauli nuraizgė kruvino teroro tinklui, ir šiurpiais aktais artino žmonijai raudonojo rojaus dienas. Maža kam galvą teskaudėjo, kad jie pasave skerdési kaip apkvaiše. Stai Dzeržinskis, čekos kūrėjas ir viršininkas, viena ryta buvo rastas su peiliu sprande, kur ji buvo Stalino valia įsmigės jo uolos mokinys ir vėliau įpėdinis Jagoda. Šis po keletu metų taip pat pranyko, kaip ir šimtai tūkstančių jo aukų. Bet labiausiai į akis krito kruvina Kremliaus akcija užsienyje — vienos šalyse, kur tik komunizmas galėdavo snapą ikišti. Šalia dešimčiu, šimtu ir tūkstančiu vidutiniškai ir smulkiai nužydymu, kuriuos ivykydavo tokie pat smulkūs vietas kompartijos fanaticeliai, kas keleri meišiavimo didžiulės nužydymu bei pagrobimų aferos, kurių siūlai neabejotinai vedė į sovietų atstovybes į Maskvą. Prieš keliojimą į Europą sukrėtė rusų emigrācijos Kutepovo dingimas Paryžiuje. Jo paslaptis paskendo Kremliaus mūruose. Prieš keleris metus panašaus likimo sūsilaukę kitas rusų emigrantų veikėjas gen. Mileris; visos gijos vedė į sovietų ambasadą Paryžiu, bet apgalėjina sovietinės draugystės prancūzų politika neleido paslapties ligi galotati. Nesenai, atsimenam, buvo skelbtas, jog buvusiose sovietų ambasadose Berlyne ir Paryžiuje rasta kai kuria duomenų, kurie įrodo žviesos į šias pagrobimų bei žudymų aferas, nedviprasniškai kalinančias Maskvą. Buves sovietų diplomatas Bezedovskis, pats kuone sėbuklu iš miries išsprūdes, savo atsiminimuose pasakoja apie čekistų insituiciją prie sovietų atstovybių, kuri organizuoja ir vydo nusikaltusiu savu diplomatui ir nepatinkamu svetimoliu žudymus, panaudodama, reikaliu esant, tos šalies komunistų partijos fanaikus. Kaip toji tarptautinė komunistinė teroro organizacija yra išplitus ir sis įmengiai veikia, matyt ir iš to, jog ne vienas Kremliai

Vokiečių kariuomenė jau tik 50 km nuo Petrapilio

Kovos Suomijų ilankoje eina prie lemiamo galio. Netrukus sovietai bus visiškai išstumti iš Baltijos jūros

Vyriausioji Fiurerio būstine VIII-28. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Visame Rytų fronte taip pat ir vakar operacijos vyko planingai, Suomijų fronte vokiečių ir suomijų kariuomenės, glaudžiai bendradarbiaudamos, pasiekė reikšmingą laimėjimą. Per visą dieną užtrukusias kovas sunskioms gamtos ir oro sąlygomis srityje

i rytu nuo Sallos buvo naikinamai sumušta priešo jėgu grupė, susidedanti iš dviejų divizijų.

Tik silpnoms dalims, palikus beveik visus ginklus, pavyko pa-

sprukti. Vokiečių oro pajėgų junginiai vakar sunaikino 109 sovietų lėktuvus, be to, vengry naikintuvali numušę 10, o italių naikintuvali 8 sovietų lėktuvus.

Jūroje aplink Angliją vienas kovos lėktuvės dieną prie Farerų salų nuskandino vieną 4.000 tonų talpos prekybos laivą. Sékmingi oro pajėgų naikintiniai puolimai buvo nukreipti į kelius anglų aerodromus. Kanalo pakraščiuose vakar britų oro pajėgos oro kovose neteko vienuolikos lėktuvų, o dėl lėktuvus numušę zenitinė artillerija. Vokiečių kovos lėktuvai naktį į rugpjūčio 27 d. numetė bombų į Izmailos aerodromo įrengimus prie Suezo kanalo.

Praėjusią naktį britų lėktuvai publē Mannheimo srityje. Nuosoliai menki. Zenitinė artillerija numušė vieną iš puolusiuų bombonešių.

* * *

BERLIN. VIII. 28. Papildomai prie šios dienos kariuomenės vadovybės pranešimo iš karinių sluoksnių DNB patyrė:

Fronte prieš sovietus Suomijų ilankos srityje padėtis dabar eina prie lemiamo galio. Vokiečių kariuomenės daliniams pavyko užimti likusią Šiaurinės Estijos dalį, išskyrus Oeselijo ir Dagoevo salas. Šiuo metu dar kovojama dėl Talino

ir Baltisch - Porto uostu ir laivyno bazų. Tačiau reikia pripažinti, kad ir jie netrukus bus paimti. Tuo būdu sovietai dar tebesilaiko tik minėtose salose ir Dagoeje, o taip pat 1940 m. iš Suomijos prievara išgautoje Hangoės bazėje Suomijų ilankos pajūryje.

Tuo tarpu, vokiečių kariuomenėi prasiveržus iš vakaru, pietu ir pietryčiu, sriūs aplink Petrapili tiek susiaurėjo, kad

vokiečių daliniai iš dalies yra atsidūrę jau tik 50 kilometrų nuo Petrapilio.

Kadangi ir suomai, besiverždami pro Karelijos sėmauką, tarp Ladogos ežero ir Suomijų ilankos, vis labiau pasistumia i pietus, sovietams darosi vis sunkiai ginti Petrapili. Vieninėlė didesnė vietovė į šiaurę nuo Petrapilio — nuo suomij 1940 metais atimtas Wiborgas (Viipuri) jau apsupta. Tokiu būdu sovietai šiuo metu teturi paciam Suomijų ilankos kampe tiek dvi jūrų bazes — Kronštatai ir Petrapili. Tačiau sékmingas vokiečių karo laivyno šiuose vandenyevedamas minų karas, be to, nuolatinis vokiečių aviacijos į suomijų karo laivyno puolimas prieš Suomijų ilankos plaukiančius sovietų konvojus jau ir dabar labai apsunkina sovietų ryšius su ju tolimesniais kariniai punktais, ir tikimasi, kad pačiuos Taliną ir Baliskio uosta, tie ryšiai visai nutrūks.

Tokiu būdu rytinėje Baltijos jūros dalyje artėja didžiausios reikšmės įvykiai, kurių padarinys, kaip tenka laukti, bus visiškas Sovietų Sajungos išstumimas iš Baltijos jūros.

I Maskvą Londonas siušiasi Edeną ir Beaverbrooką

ANGLAI NEPATENKINTI, KAD MASKVOS KONFERENCIJA VELUOJAMA

STOCKHOLMAS. VIII. 28. Laikraštis „Nya Dagligt Allehanda“ praneša iš Londono, kad ten reiškiasi nepasitenkinimas dėl vėlavinimosi su Maskvos konferencija. Londono vyriausybės sluoksniuose esą manoma, kad labai maža tegalima padaryti prieš tai, kol savo nusistatymo konferencijos klausimui nepareikš Vašingtonas. Londono galimu dalyku laikoma tai, kad į Maskvą bus pasiūstas Edenas kartu su Beaverbrooku.

BERLIN. DNB. Už priešvalsybinių veiklų ir įsišokimų, nukreipus prieš vokiečių Reicho saugumą, okupuotose srityse buvo suvėmti keilių Kūbos piliečiai.

Amerika meta Japonijai iššaukimą

Japonų spauda ragina vyriausybę imtis priemonių prieš naftos gabėnima į Sovietų S-gą

TOKIO. VIII. 28. „Visos tautos živilgsniai krypta į tanklaivius, kurie praplaukia netoli Japonijos“, rašo „Tokio Niši Niši“ savo vedamajame. Tai nėra paprasta laivininkystės problema, tai yra milžiniškos reikšmės problema, nuo kurios priklauso mūsų tarptautinės diplomatijos pasiekimas arba prakūsimas“. Laikraštis pareiškia, kad Japonijos demaršai Jungtinės Valstybės dėl naftos gabėnimo buvę „tik protingi“.

Šis gabėnimas laivais meta Japonijai iššaukimą.

Naftos gabėnimo reikale su Japo-

nija pasielgta vienašališkai, o Sovietų Sajunga iš to gauna naudą. Japonijai nepaprastai nepatogu žiūréti, kaip karinių medžiagų pakrauti laivai praplaukia stačiai prie jos nosi nežinomam tikslui, ir Japonija negali nepastebeti tokio veiksmo, kurie nukreipti priš jos interesus.

TOKIO. VIII. 28. Jungtiniai Valstybių siūlčiamus Sovietų Sajungai per Vladivos oka transportus laikraštis „Tokio Niši Niši“ vadina „Japonijos žeidimą“. Laikraštis rašo, kad

Jungtiniai Valstybių laikysena

Japonijos atžvilgiu nuo Churchillio ir Roosevelto pasitarimų darosi kas karta vis labiau iššaukianti.

Atroda, lyg pats Vašingtonas siekia krizės Ramiajame vandenyne. Todėl Jungtinės Valstybės siekiuose padaryti lemiamas išakos visai Japonijos užsienių politikai. „Hoši Šimbun“ mano, kad Jungtinės Valstybės, siūsdamos savo transportus į Vladivos oka, nori daryti naują spaudinėti Japonijai. Rysiu su tuo laikraštis pareiškia, jog Jungtinės Valstybės turi žino, kad visa japonų tauta palaiko savo vyriausybę.

Tannenbergio mūšio sukaktis

Vokiečių spaudos palyginimai.

BERLIN. VIII. 29. 27-ju metinių Tannenbergio mūšio sukaktivių proga Berlyno spauda lygina buvusią ir dabartinę situaciją ir skaičiai išaiškina, koki mastą pasiekė vokiečių karinių pajėgų laimėjimai dabartiniame kare.

Laikraštis „Voelkischer Beobachter“ šiuose skaičiuose mato beviltiškumą karo eigos Rytuose sovietams, tačiau, pareiškia laikraštis, šie laimėjimai sudaro pagrindą nepakeiciamo Vokietijos pasitikėjimo savo laimėjimui. „Berliner Boersenzeitung“ nurodo, kad, nežūrint to, jog Pasauliniame kare viena prieš kitą stovėjo milijon. kariuomenės, šiu masyu strateginio judėjimo galimybės nebuvò tokiu mastu padarytos, tai yra aišku kiekvienam, kuris nori matyti“.

problema, kiek karinė problema. Cia yra pasaulinės istorijos reikšmė nacionalsocialistinio galvojimo pasekmė strateginėje srityje“. Laikraštis „Deutsche Allgemeine Zeitung“ dabartinėje karo padėtyje Rytuose mato būtiną reikala nuolat skirti visas jėgas, kaip Tannenbergio mūšyje. „Bolševiku nuostoliai žuvusiai, paimtais į nelaisvę, karo medžiagomis yra milžiniški“, iškelia laikraštis. „Jie save mastu yra nepalyginami. Būtų kliaudinga ši milžiniška karo žygis lygti su naikinamuoju smūgiu priešai Tannenbergio mūšyje. Jei mūsų priešai taip pat šiaušiasi ir nedrista pripažinti, tai yra aišku kiekvienam, kuris nori matyti“.

AMSTERDAMAS. VIII. 28. Atenatė prieš Lavalį ir Deatą anglų spauda ne tik kad nesmerkia, bet dar gi ji sveikina kaip „tam tikrą prancūzų tautos nuotaikos paseiriškima“. „Daily Mail“ rašo, kad sužeistiesiems labai maža pareiškama simpatijos. „News Chronicle“ ir „Daily Sketch“ yra tos nuomonės, kad šis atentatas esas tik pradžia.

STOCKHOLMAS. VIII. 28. DNE. Anglų spauda su pasitenkinimu pažymi prieš Lavalį padarytai atentatą. „News Chronicle“ rašo, kad joks kūnas niekuomet taip nelaukęs kulkos, kaip Lavalio kūnas. Londono radijo pranešėjas pareiškė, kad į Lavalį buvę šauta, kovojant už laisvę“.

Čiangkaišekas įsakė pradėti visuotinę ofensyvą

Jungtinės Valstybės ir Sovietų Sajungai.

TOKIO. VIII. 28. DOMEI agentūros žiniomis, rugpjūčio 26 d. buvo atmuštos dvi mažesnio masto kinų ofensyvo, prieš japonų kariuomenę Nianhvejo provincijoje. Japonų karo aviacija veikė išvien su sausumos kariuomenė, atremdama kinų puolimą. Be to, japonų lėktuvai numetė bombų į kelius kinų miestus.

PASITRAUKĖ AUSTRALIJOS MIN. PIRMININKAS

AMSTERDAMAS. VIII. 28. Reuterio agentūros žiniomis iš Melburno, atsistatydino Australijos ministeris pirmininkas Menzies, kuris éjo savo pareigas nuo 1936 metų ir buvo taip pat ginklavimo

si programos koordinavimo ministeris. Šiandien per bendrają su jungtinos australiečių partijos ir ūkininkų partijos konferenciją nauju ministeriu pirmininku vienbalsiai išrinktas Fadden, kuris pavadavo ministeri pirmininką ſiam neseniai vienėti Anglijoje. Menzies formaliai yra atsistatydiens nuo penktadienio. Jis pareiškė spaudos konferencijoje, jog tikisi, kad jo atsistatydinus turės palankių rezultatų vyriausybės ir partijų vieningumo reikai.

ROMA. VIII. 28. Oficialiai pranešama, kad užsienių reikalių ministeriui grafui Ciano padaryta operacija kakle, kuri gerai pavyko.

itin nemalonus ir pavojingas žmogus neišvengęs mirties net rūpesčių besisaugodamas ir bevažinėdamas iš vienos šalies į kitą.

Versario pasikėsinimas primena, jog toji prakeikta tarptautinio raudonodo teroro sis ēma, dar tebebando rodyti gyvybės ženkly, nors jos centriniai smegenys jau mirtinai trankomi. Tokie priminimai tik paskiai įsikūrė nuo tos nabaisos kuo greičiausiai išsivaduoti.

Lavalj šovė de Gaulle šalininkas

Šis pasikėsinimas komunistų jau seniai buvo ruošiamas

VICHY. VIII. 28. Buvusio prancūzų ministro pirmininko Lavalio žmona ir duktė, kurioms apie pasikėsinimą buvo pranešta dar vakar vakare, naktį išvažiavo į Paryžių. Turimomis žinomis, Lavalis pranešė telefonu savo šeimai, kad jo gyvybei pavoju negresia.

BERLIN. VIII. 28. I klausimą, kokie galėjo būti mojavai kėsinti Lavalio ir Deato gyvybę, kaip Reicho sosiinės politinė uose sluošniuose Šiandien buvo pažymėta, galima labai lengvai atsakyti, jei atsiminsime, jog

pasikėsinimas įvyko tuo momente, kai prasidėjo giliose prasmės ir simbolinė akcija prieš bolševizmą.

Cia manoma, kad negalima paleisti iš dėmesio ir tą faktą, kad prasidėjus kovai prieš Sovietų Sąjungą, anglai davė pakankamai aiškai suprasti, kad sovetai ne tik ne urėtū apsiriboti kova karo lauke, bet kad ir okupuo ose srityje duotu praktiškai pasireikštį jų patyrimui.

PARYŽIUS. VIII. 28. Šiandien ryta buvo griežtai iškvosas atentatą dalyvis Colette. „Paris Midi“ žinomis, tardytojui Colette prisipažino,

kad jis yra de Gaulle šalininkas.

Tučtuojau po atentato visa Prancūzijos policija pradėjo daryti kratas pas komunistinius bei gaulistinius elementus okupuotoje ir neokupuotoje Prancūzijos zonoje.

VICHY. VIII. 28. Vichy sluošniuose pareiškiama, kad

atentatas prieš Lavalį jau seniai buvo numatyta padaryti ir kad jau prieš kelius mėnesius komunistai tam rengesi.

Komunistų laikraštis „Humanite“, kuris, nors ir būdamas vyriausybės uždraustas, vis dėlto nelegaliu būdu perioduose išeidavo išspausdintas rašomajā mašinėlėje ir siužetiniuose lajelais, paskelbė, kaip ryšium su tuo pareiškiama, prieš kelius mėnesius juodaij sarašą tu vyriausybės nariu ir politikos veikėjų, kuriuos komunistai turėjo sullyginti. Šio sarašo pradžioje išroja Lavalis ir Marcel Deat, toliau — ministerio pirmininko pavaduotojas admirolas Darlanas, buvęs viduaus reikalų ministras Peyroutonas ir eilė prefektū.

VICHY. VIII. 28. Pasikėsinimas prieš Lavalį ir Marcelį Deat visoje neokupuotos Prancūzijos spaudoje, kuri spėjo tą žinią išsideti rytinėse laidose, vadinas begėdišku terroru akta. Laikraščiai pateikia pasi-

kėsinimo smulkmenų ir su pasitenkinimu pabrėžia, kad pasikėsinimo revolteriu šūviai nepastatė i pavoju né vieno iš sužeistų gyvybę.

„Le Moniteur“ rašo, kad tas niekiškas ir begėdiškas pasikėsinimas, kuris buvo ivykdytas Versalyje prieš Lavalį ir Marcelį Deat, visoje Prancūzijoje sukelė dideli pasipirkimai. Šis pasikėsinimas dramatišku bet ir ko vaizdžiausiu būdu irodo, kaip buvo reikalingos tos prieinės, kurių griebėsi vyriausybė komunistų veiklai sudrausti. Nesa- ma jokio abejojimo dėl to nusikaltamo pasikėsinimo autoriu. Pasikėsinimas irodo, kad visiems prancūzams, kurie siekla a'kuri Prancūziją naujosios Europos ribose, gresia gyvybės pavoju iš užsienių agentų pusės. Jau vien tik šiu užsienių machinacijų negailestingas nuslopinimas privers atslūgti ero- rą ir mėgin' mus sukelti Prancūzijoje neramu.

PARYŽIUS. VIII. 28. Paryžiaus vakarinė spauda reiškia itarimą, kad atentatą prieš Lavalį ir Deat bus suruoše anglai. Tain manoma todėl, kad Londono radijas apie atentatą pranešė jau 19.30 valanda, nors šūviai buvo paleisti tik tarp 18 ir 19 valandų.

TEHERANAS. VIII-28. Jau sudaryta nauja Irano vyriausybė. Minsteris pirmininkas yra Ali Furugh's, kuris šias pareigas ėjo nuo 1932 iki 1935 metų, užsienių reikalų ministras — Ali Sohely, vidaus reikalų ministras — Amery Amery. Ryšium su šali užpuolusių sovietų ir anglų karuo- menų persvara

naujasis ministerių kabinetas specialiai posėdyje natare Irano kariuomenės pasipriešinimą sustabdyti, kad būtų išvengtas tolesnis krauso praejimas.

TEHERANAS. VIII. 28. Agentūra „Pars“ praneša, kad Šiandien naujas ministeris pirmininkas Furugh pristates parlamentu sa- vo naujajį kabinetą. Ta proga jis pareiškes, kad Persijos vyriausybė, nuoširdžiai siekdama palaikyti gerus santykius su kitomis valstybėmis ir išlaikyti taiką bei ramybę, išsakiusi Persijos karinėms pa- jėgomis susilaikyti nuo bet kokių prieinimų veiksmų. Parlamentas naujam kabinetui vienbalsiai pareiškės pasitikėjimą.

BERLIN. VIII. 28. Naujas Irano vyriausybės išsakymas sustabdyti kovas, Wilhelmstrassės sluošnijų manymu, leidžia Irane esančią padėti lyginti su ta, kai vieną beginklį žmogų užpuola jo bude du išlivoletai, ir užpultas turi juos išleisti. Visa ši istorija, čia pabréžiama, kiekvienu atveju: urė u daugelių tautų pamokyti ir jos turėtų padaryti atitinkamas išvadas, nes ir Irano vyriausybė po pirmųjų Anglijos pareiškimų dar vis tebebuvo nuomonės, kad ji nebūs užpulta.

NEW YORKAS. VIII-28. DNB. Kaip INS iš Londono praneša, iš britų vyriausybės pusės paskelbta, kad Anglijos ir Sovietų Sąjungos sąlyga sustabdyti karo veiksmams

Laikraštis „Les Nouveaux Temps“ reiškia nuomone, kad Collette taip veikti paskatinę anglų radijas, ir rašo, jog esą visvien, ar nusikaltėlis esas komunistas, gau- listas ar anglofilas. Šiaip ar taip, Versalo drama prancūzų vyriausybei uždendant pareigą likviduoti Francūzijoje komunistų ir gau- listų organizacijas.

PARYŽIUS. VIII. 28. DNB. Apie Versalo atentato metu sužestiju sveikatos sōvij gauta žinių, kad Lavalio sveikata pagerėjo, bet Marcelio Deat — blogesnė. Tuo tarpu sergančiuosius tegali lankytį jų šeimos narai. Buves ministeris pirmininkas Lavalis naktį priešėjo ramiai.

PARYŽIUS. VIII. 28. Besiūmant Prancūzijos vyriausybei priemonių prieš komunistų sabotažo veiksmus, vakar, remiantis rugpjūčio 22 d. įstatymu, specialiu teismu buvo padaryti pirmieji sprendimai. Trys asmenys buvo nuteisti mirti. Šiyr, kaip sužinota iš atitinkamų prancūzų šaltinių, mirties sprendimai buvo įvykdyti. Seši kiti asmenys buvo nubausti sunkiuoju darbu „kalėjimui nuo 7 metų iki gyvos galvos, kiti du asmenys — paprastu kalėjimu.

Vokiečių kovos lektuvali rugpjūčio 27 d. sėkmingai apmétė įvairaus kalibro bombomis Pietų Ukrainoje, į rytus nuo Dniepro esančių miunicijos fabriką. Vokiečių bombos pataikė į fabriko sandėlius. Trimis milžiniškais ugnies liežuviais sprogo parentų šaudmenų atsargos, padegamos aplink esančias fabriko pastatus. Skrisdamis atgal, vokiečių lakūnai matė, kaip po jais visa apylinkė aplink fabriką buvo pavirtusi milžiniška ugnies jūra. Kijevė fronte vokiečių aviacija rugpjūčio 27 d. sunaikino 17 sovietų tankų ir 259 sunkvežimių. Ypatingai smarkiai buvo puolama geležinkelio linija Kijevas — Nežinas, kuri bombų keliose vietose buvo nutraukta. Bombarduojant iš nedidelės aukštumos geležinkelio traukinius, buvo pataikyta į 9 važiuojančius ar atsarginius bėgius stovinčius traukinius. Daugeliu bombų buvo nutraukta ir geležinkelio linija Brianskas — Lgovas — Nežinas — Černigovas. To puolimo metu

Žinios iš Rytų fronto

BERLIN. VIII. 28. Rugpjūčio 27 d. Suomij ilankoje bombomis buvo smarkiai sužalotas 3.000 tonų talpos sovietų prekybos laivas. Puldami Taliną, vokiečių bombo- nėliai Talino reide bombomis pataikė į sovietų naikintoja ir 4.000 tonų prekybos laivą. Abu laivai buvo smarkiai apgadinti ir palikti beskėsta. Tolimoje Šiaurėje rugpjūčio 27 d. vokiečių kovos lektuvali sėkmingai apmétė bombomis sovietų voras, kariuomenės telkinis ir barakus. Bombomis buvo pataikyta į vienam slenye įrengta barakų stovyklą, kuri visiškai sudegė. Vokiečių aviacijos puolimas sovietų pėstininkams padarė didilių nuostolių.

Prie Ledinuotojo vandenyno pakraščiu buvo smarkiai apgadinti du 7.000 tonų talpos prekybos laivai.

Vokiečių kovos lektuvali rugpjūčio 27 d. sėkmingai apmétė įvairaus kalibro bombomis Pietų Ukrainoje, į rytus nuo Dniepro esančių miunicijos fabriką. Vokiečių bombos pataikė į fabriko sandėlius. Trimis milžiniškais ugnies liežuviais sprogo parentų šaudmenų atsargos, padegamos aplink esančias fabriko pastatus. Skrisdamis atgal, vokiečių lakūnai matė, kaip po jais visa apylinkė aplink fabriką buvo pavirtusi milžiniška ugnies jūra. Kijevė fronte vokiečių aviacija rugpjūčio 27 d. sunaikino 17 sovietų tankų ir 259 sunkvežimių. Ypatingai smarkiai buvo puolama geležinkelio linija Kijevas — Nežinas, kuri bombų keliose vietose buvo nutraukta. Bombarduojant iš nedidelės aukštumos geležinkelio traukinius, buvo pataikyta į 9 važiuojančius ar atsarginius bėgius stovinčius traukinius. Daugeliu bombų buvo nutraukta ir geležinkelio linija Brianskas — Lgovas — Nežinas — Černigovas. To puolimo metu

Rugpjūčio 27 d. auštant vokiečių pėstininkai Dniepro žemupynje pastebėjo, kad rytiniame vokiečių Rytų fronto ruože bolševikai mėgino atlikti vėtinio pobūdžio palengvinamuosis puolimus. Susidūrus su labai narsiu vokiečių gynimusi, buvo palaužti visi šie puolimai, kuriuos rėmė tankai ir smarki artilerijos ugnis. Vienoje vietoje bolševikai išstātė tris kavalerijos eskadronus prieš vokiečių pėstininkų pozicijas. Taip pat ir šis puolimas nuėjo niekais, susidūrus bolševikams su vokiečių pėstininkų ir artilerijos ugnimi. Tie trys sovietų eskadros buvo visiškai sunaikinti.

Rugpjūčio 27 d. auštant vokiečių pėstininkai Dniepro žemupynje pastebėjo, kad rytiniame upės krante buvo parengti kovai sovietų pionieriai ir pėstininkų vienetai, kurie mėgino persikelti per upę. Buvo aišku, kad bolševikai, panudodami pontoninius tiltus ir guminės valties, galvojo persikelti per Dnieprą. Tučtuojau gavusios signalą, vokiečių baterijos sėkmingai apsaudė sovietų kariuomenės dalinių telkinius. Granatomis vokiečiai padarė nepaprastai dideliu nuostoliu sužestais ir užmuštais paruoštomis kovai sovietų pėstininkų kuopomis. Buvo susprogdinti pontoninių tiltų, kurių atskilusios dalys buvo tolis į šalis nuvestos.

Rugpjūčio 27 d. Dniepro žemupynje viena iš pionierų ir pėstininkų susidėjanti smogiamoji dalis persikelė į vieną didesnę urėjė esančią salą. Toji sala buvo užimta staigiu puolimu. Bolševikai, kurie mėgino gintis nuo vokiečių puolimo, buvo nugalėti per įvykusias vyras prieš vyrą kautynes.

Pakvietės sykiu su savim Dunkovą su Mikulėnu, išejo. Kabinete liko tik du budeliai ir aš. Procedūra ta pati, kaip ir anā kartą: liepė palatai nusivilkti ir tais pačiais apyrankais rankas surakino. Maniau, kad ta pačia gumine „funke“ taip pat pradės jie mane vanoti ir spardyti. Bet labai nustebau, kai pirmasis tipas liepė atsistoti ir prieiti prie tam tikros kabyklos palai. Viršuje buvo įtaisyti geležinių kablių atrodė, ne kam kitam, kaip drabužiams kabinčių. Cia jis, sučiupę mano ranką už apyranką, tituluodamas mane kälęs vaiku, pakélé į viršų ir užkabino per viduri apyrankų tarp rankų už geležinio kablio. Aš iš karto visu ištisu kūnu pasvirau pirmyn, nes kabyklos apaičia neleido kojų priartinti prie kabyklo. Tokiu būdu patsai savo jégomis be pašalinės pagalbos nuo tos kabyklos jokių būdu nebūciau ištenges atsipalauduoti. Išsitiesti tiesiai ant kojų negalėjau — turėjau pasvirę į priekį karoti ant rankų.

Dabar mes duosime tam kälęs vaikui išbandyti tą pačią „štuką“, kurias jų policininkai su komunistais darė — tepajunta, koks skonis. Idėk šniūrą! — liepė antrajam tipui.

Kur jie ijungė tą šniūrą, nugara į juos stovėdamas, nemačiau. Pamanęs, kad jie dabar manė pradės elektrenti, iš anksto šiurpas nukrėtė, nes elektros srovės, turėti prispažinti, apskritai, negaliu pakesti. Bet kai pakélé mano švarką ir iš kelinijų ištraukė marškinius, nugaro pajutau kažinką karštą, paskui labai skaudžiai deginanti čirškėjimą. Tuoju paplitę svilinomas odos kvapas. Dabar supratau, kad jie kažin kokiui metaliniui daiktu degina man nugara. Tik vėliau, kankinimui pasibaigus, pa-

Pulkininkas J. Petruitis

Kaip jie mus sušaudė

15

Jėges į Labinetą, labai nustebau, pamatęs Dunkovą ne kariniu, bet civiliniu gana elegantišku pilku kostiumu apsirengusį. Razauskas sėdėjo Dunkovo fotelyje, o Dunkovas, manėjus, tuoju pradėjo į mane mandagiai kalbėti:

— Stai ką, Petruiti, aš turiai tamstai pasi- kyti: tamsta truputį teisybės pasakei, o svarbiausius dalykus praleidai. Mums reikia, kad tamsta arba visiškai nieko nesakyti, arba tu iš viskų pasakyti nuo pradžios iki galio. Ar tamstai yra suprantamas jūsų nusikaltimais ir kas gresia už tokius darbus? Nors Sovietų Sąjungos baudžiamieji įstatymai ir labai humu- niški yra, jūs niekur nerasite kapitalistinėse valstybėse tokius lengvų įstatymų, kaip pas mus, bet tamstos nusikaltimui teismas neritas jokių lengvinančių aplinkybių. Vien tik ankstyvesnių tamstos darbų komunistinės valdžios ir darbo žmonių atžvilgiu visiškai pakanka, kad sovietų teismas pasmerktų tamstą, tačiau anie- darbai, kuriuos tamsta patsai savo knygose apraše, kurių, manau, nepaneigsi, nes ten para- šyta tamstos paties ranka juodu ant balto, taip pat demokratinės buržuazinės valdžios nuver- timas, vykdomojo komunistų partijos komiteto narių sušaudymai ir t.t., palyginti su dabartiniu nusikaltimu yra niekis. Tai tik sunkinančios aplinkybės. Dabar klausyk, Petruiti, mano gero

patarimo: jei jau tenka mirti, tai reikia garbingai numirti. Nemanyk, kad jūsų draugai, jei jūs neišduosi, padės tamstai vainiką ant ka- po.

Juk vis tiek ant tamstos kapo šunes šla- pinsis. Mirti reikia, bet reikia mokėti garbingai numirti. Sovietų Sąjungoje visi žmonės, kokie jie bebūtų, moka garbingai mirti dėl idėjos. Nera ko gailėtis „prachvostu“, nes jie tamstos taip pat nė kiek nesigaili...

— Rodos, tamsta tardytojau, ką aš prisi- miniau, viską pasakiau...

— Nieko tu mums, kälęs vaike, nepasakei!

— pašoko Dunkovas, kišdamas mano panosēn- kumštį.

— Prašau mane sušaudyti, aš daugiau ne- beturiu ko saktyi...

— Pažiūrėkit, koks nepaprastas kuklumas!

„Prašau sušaudyti“... — ironizavo Dunkovas.

— Mes tame tikrai sušaudysime, bet tik ne da- bar. Mes turime pakankamai laiko, — nera ko mums skubintis. Mums ir tau gerai žinoma, kad lavonai nekalba. Anksčiau, negu būsi su- šaudytas, mums viską pasakysi... Jei nori, kad sušaudytume, tai greičiau pasakyk visą teisybę — nereikės kankintis ir garbingai nu- mirsi. Reikia drąsiai ir garbingai žiūrėti į mirti!

— Tamsta tardytojau, manės mirtimi nenu- gąsdinsite, nes man ne naujiena žiūrėti mirčiai į akis. Ar mano draugai padės man vainiką ant ka- po, man taip pat nesvarbu, bet dabar, ką at- simenu, tai teisybę sakau... — nebeteikės kantrybės, atsikirtau Dunkovui.

KRONIKA

PRADŽIOS MOKYKLOS PRADEDA DARBA

Pranešama, kad 1941/42 mokslo metais visose pradžios mokyklose mokslas pradedamas š. m. rugsėjo mén. 15 d. Tik tose ka'mo mokyklose, kuriose mokslas vyks a semestrine tarka, su pirmu skyrium darbas pradedamas rugsėjo mén. 1 d.

MOKSLO METAI PRADEDAMI RUGSEJO MÉN. 15 DIENA

Pranešama, kad gimnazijose, progimnazijose, specialinėse (prekybos, amatai, technikumose, dailės ir muzikos) mokyklose ir mokytojų rengimo istaigose mokslas stais metais pradedamas rugsėjo mén. 15 d.

SANITARINIAI PIRMOJIOS PAGALBOS KURSAI

Mergaitės, gyvenančios netoli Kauno Miesto III-čios Poliklinikos (Nemuno g. 26b), kaip tai: Nemuno, Gardino, Vilniaus, Senamiesčio, Poškos, Kranto gatvėse ir Vilijampolėje (Raudondvario, Tilžės, Degutų, Vilkijos, Jurbarko gatvių ronuose) gali lankytis PIRMOJIOS PAGALBOS SANITARINIUS KURSUS.

Kursai tesis 1 mėnesį. Paskaitos 3 kartus i savaitę. I kursus priimamos baigusios nemažiau kaip pmala ir ne jaunesnės kaip 18 metų amžiaus. Be to, priimamos ir anksčiau baigusios bet kuriuos saniarinius kursus ir norinčios savo žiniasklaidos pagilinti.

Prašymai paduodami III-čios Poliklinikos Vedėjo vardu ir priimami iki š. m. rugsėjo mén. 1 dienos.

Kursai neapmokami.

III-čios Poliklinikos Vedėjas

NAUJA FILMA

Siandien kino teatre „Kapitol“ pradedama demonstruoti nauja filma „Žaidimas vasaros vėjuje“ (Spiel im Sommerwind).

PRIMAMAI MOKINIAI I KAUNO I AMATU MOKYKLA

I. Statybos skyriuje mokoma mūro tinkavimo, betono, gelžbetono, teracco, dirbtinio granito, natūralaus akmens, dirbtinio marmuro, gipso darbu.

II. Odos skyriuje yra du poskyriali: odos puošmenų ir stambios odos.

Odos puošmenų — mokoma dirbtinių rankinukus, pinigines, portfelis ir kt. odos puošmenų darbus; stambios odos poskyryje mokoma gaminti pakinktus, kariuomenei naudingas reikmenis ir kt. praktiniams gyvenimui dalykus.

III. Keramikos skyriuje mokoma gaminti namų apyvokai indai — duobės, lėkštės, puodai, servyzai — kai val, pienui, alui, vynui ir kt., iavirios vazės, peleninės, rašalinės ir skulptūriniai dirbiniai; fajano bei porceliano masės iavirūs dirbiniai. Koklių, drékintuvai, plynės sienoms ir grindžiamai.

dimis iškloti, dekoratyviniai ornamentai statybos puošti, terakotiniai antkapių, dekoratyvinės lauko vazės ir kt.

IV. Knygrystės — kartonažo skyriuje mokoma knygrystės ir kt. kartonažo darbu.

I mokyklą priimami asmens nejaunesni kaip 14 metų amžiaus, baigę ne mažiau kaip V skyrius pradžios mokyklos.

I keramikos, odos ir knygrystės skyriuose priimamos ir mergaitės.

Visuose skyriuose mokslas tesiasi 3 metus. Stočiant prie prašymo „kilia“ priedėti: 1. išeito mokslo pažymėjima, 2. giminio metrikos ištrauka.

Mokslo pradžia rugsėjo mén. 15 diena.

GELEŽINKELIU VALDYBOS PRANEŠIMAS

Geležinkelio Valdyba praneša, kad nuo š. m. rugpjūčio mén. 25 d. atidarytas prekių keleivių susisekimai: Šiauliai ruožas: Vilnius — Kaunas, Vilnius — Varėna, Vilnius — Švenčionėliai, Kaunas — Virbalis, Kaunas — Šiauliai, Šiauliai — Telšiai — Kretinga, Šiauliai — Mažeikiai.

Tvarkaraštį galima sužinoti geležinkelio stotyse.

Siaisiais traukiniais galima vežti ekonominių, kooperatyvinų organizacijų, valdinėlių bei savivaldybių įstaigu produktus ir kura, o taip pat jais galės važiuoti tiki aukščiau išvardintu organizacijų bei įstaigu pareigūnai, vykstant maisto produkty ir kuro išgijimo bei pervežimo reikalais. Vagonai galimai reikalaujami per stočių viršininkus.

Važiavimui leidimai gaunami iš vokiečių kompetentingų įstaigu Vilniuje per Eksplotacijos direktorių. Šiam tikslui aukščiau išvardintos organizacijos bei įstaigos Vilniuje turi pristatyti Eksplotacijos Direktorių komanduojamų pareigūnų sąrašus. Išskirti vietoviu sarašai paduodami artimiausios stoties viršininkui, kuris siūlė Eksplotacijos Direkcijos revizorių Kaune, Šiauliuse ir Radiškelyje, o pastarieji — Eksplotacijos Direktorui.

Sarausoose turi būti nurodytas ruožas, kuriu leidimas prašomas, galiojimo terminas, bet ne ilgesnis kaip ligi š. m. gruodžio mén. 31 dienos.

Gavus leidimą važinėti, reikia išsigiti billeta.

Eksplotacijos Direkcija

1941 m. rugpjūčio mén. 27 d.

Pulkininkas Š.

Mūšiuose dėl svarbaus strateginio raudonojo punkto prie Salos už Suomijos Sovietu sienos Rytų Laplandijos raistuose ir pelkėtuose miškuose nepaprastu narsumu pasižymėjo vienas pulkas ir jo vadās.

Kur nors prasideda keliais, kuris ir geriausiuose 100.000 mastelio suomių žemėlapiuose nėra pažymėtas. Jis eina per raistus ir per nežengiamų miškų tankumynus.

Daug kur prie šio kelio iškabintos iškabos, ant kurių yra išpieštos „S“ raidės. Jos rodo pulko žygavimo kryptį. Šis keliais su tame bombu ir granatų išplėštomis duobėmis, su kilometrų ilgio išklotų laželių kilmis, su vienėliais kareiviu kapaais nuo savo pradžios iki galo yra prisigėrės vokiečių pėstininkų prakato.

Divizių kareiviai jis papras-tai vadina Š. — keliais. Vadinas, tai balsus keliais ir gerai daroma, kad juo nevažiuoja šarvuociai ir sunkvežimiai, nes jis yra toks siauras, kad nei kairėj, nei dešinėj nėra kur prasilenkti, kadangi tiek kairėj, tiek ir dešinėj graso raistai ir klampicos pelkės.

Keliais turi vardą pulko vado, kuris negalimą padarė galimų ir, kaip generolas pasakė, su savo kareiviais mūšyje dėl Sallos sudarė „jo kardo smagali“. Pulkininkas su savo kovotojais buvo pirmojo linijoje. Pasitarimus su vadas jis mėgdavo vesti ant dar tebesmilktančio miško medžio. Prėjus pasikalbėjimui pradžia jis mėgdavo sakyti:

„Mano ponai, prašau, atsisėskite taip, kad tamstos nenusidegintumėte tos žmogaus kūno dailės, kuri neturi padoraus vardo!“ Po to jis parodydavo į skyles žemėje greta savo apkasų: „Tai yra mano svedlams skyles tuo atveju, kai mes gausime kempinių. Malonėkite tamš'os i jas jeiti, kai ligi š. m. gruodžio mén. 31 dienos.

Ir iš tiksliųjų taip atsitiko, kad keletas „lankytųjų“ gulėjo „svečių skyles“ ir pulkininkas per-

kūniškai dundant sprogtančioms

tarp kitko, rašo, kad pirmą kartą susi inka anglų ir sovietų kariuomenė. Karo medžiagos galės būti gabenantos per Persų llanką ir per Iraną siūlčiai amos i Sovietų Sajungą.

„Daily Express“ taip pat nurodo, kad dabar yra išteigias tiesioginis kelias anglų ir amerikiečių karo medžiagomis išsiuti i Sovietų Sajungą. Dabar anglams neberekėsiai daryti sau priekaištų, kad jie per maža darą bus galima per šią sieja, kad dabar bus galima per šią sieja, kad reikia būti kietam! Vadovauti — reikia būti kietam! Vadovauti — reikia būti pavyzdžiu. Kickvadovauti atžvilgiu. Sudoravate, Š.?

Viršila stovėjo „ssitimpes“ ir nejudėdamas.

„Vadovauti — tai reiškia turėti drąsus vienatvei, St. Tai dažnai sunktu, daug sunkiau negu jūs visi dažnai man'o. St. Reikia būti su vyraus ir vis dėlto dažnai būti vienam. Tai yra svarbu. Vadas

atidžiai kažkas jam atejo į galvą: „Pašaukite man puskarininkų St. iš pionierių būrio!“

Kiek vėliau tas puskarininkis prisistatė.

„St. — paklausė pulkininkas

ir tvirtai į ji žiūrėjo, — aš pakeliu tamstą į viršilas!“

„Klausau, ponas pulkininke!“

atsakė puskarininkis. Jo veidas,

barzdotas ir nešvarus, atrodė ne-

pasikeitė, bet akys švietė. Adju-

tantai nerviniosi. Argi pulkininkas užmiršo išakymą pulti? Ta-

čiau jis nieko nesakė.

„Viršila St., — pamažu ir tvir-

tais teisė pulkininkas toliau, — da-

bar jūs nešiosite kardą. Nereikia

man né priminti jums, kai tai

reikia. — Vadovauti — tai reiš-

kiu būti kietam! Vadovauti —

tai reikia būti pavyzdžiu. Kick-

vadovauti atžvilgiu. Sudoravate, Š.?

„Vadovauti — tai reiškia turėti

drąsus vienatvei, St. Tai dažnai

suncktū, daug sunkiau negu jūs

visi dažnai man'o. St. Reikia bū-

ti su vyraus ir vis dėlto dažnai bū-

ti vienam. Tai yra svarbu. Vadas

atidžiai kažkas jam atejo į galv-

ą: „Pašaukite man puskarininkų

St. iš pionierių būrio!“

„Klausau, ponas pulkininke!“

atsakė puskarininkis. Jo veidas,

barzdotas ir nešvarus, atrodė ne-

pasikeitė, bet akys švietė. Adju-

tantai nerviniosi. Argi pulkininkas užmiršo išakymą pulti? Ta-

čiau jis nieko nesakė.

„Vadovauti — tai reiškia turėti

drąsus vienatvei, St. Tai dažnai

suncktū, daug sunkiau negu jūs

visi dažnai man'o. St. Reikia bū-

ti su vyraus ir vis dėlto dažnai bū-

ti vienam. Tai yra svarbu. Vadas

atidžiai kažkas jam atejo į galv-

ą: „Pašaukite man puskarininkų

St. iš pionierių būrio!“

„Klausau, ponas pulkininke!“

atsakė puskarininkis. Jo veidas,

barzdotas ir nešvarus, atrodė ne-

pasikeitė, bet akys švietė. Adju-

tantai nerviniosi. Argi pulkininkas užmiršo išakymą pulti? Ta-

čiau jis nieko nesakė.

„Vadovauti — tai reiškia turėti

drąsus vienatvei, St. Tai dažnai

suncktū, daug sunkiau negu jūs

visi dažnai man'o. St. Reikia bū-

ti su vyraus ir vis dėlto dažnai bū-

ti vienam. Tai yra svarbu. Vadas

atidžiai kažkas jam atejo į galv-

ą: „Pašaukite man puskarininkų

St. iš pionierių būrio!“

„Klausau, ponas pulkininke!“

atsakė puskarininkis. Jo veidas,

barzdotas ir nešvarus, atrodė ne-

pasikeitė, bet akys švietė. Adju-

tantai nerviniosi. Argi pulkininkas užmiršo išakymą pulti? Ta-

čiau jis nieko nesakė.

„Vadovauti — tai reiškia turėti

drąsus vienatvei, St. Tai dažnai

suncktū, daug sunkiau negu jūs

Čyla - gera byla

Nuo pat Europos išlaisvinimo karo pradžios mes atsidėjė sekėme karo vadovybių pranešimus. Per 21 mėnesį buvome tiek pasimoke, kad š. m. birželio 22 d. prasidėjus didžiausiai ir lemiamai šio karo fazei, jau žinojome, kaip reiškia anglių skelbiams triumfališki atsiitraukimai iš anksto numatytais pozicijas, o sovietų komunikatus jau buvome išmokę vertinti didvyriškosios suomiu laisvės kovos metu 1940 metų žiemą. Skaitytis su vokiečiu pranešimais net germanofobai turėjo išmokyti besikeičias Europos žemėlapis. Tačiau Lietuvalai atsidūrus karo veiksmu zonoje, vieno dalyko mes buvome nustebinti. Sėdėjome miestuose ir miesteliuose, kurie buvo vokiečiu užimti ir išvalyti nuo raudonojo grybo, bet vokiečiu karo komuniketai apie tai tylėjo. Tuo tarpu bolševikai tuo pačiu mums pakrejujosi žydelio balsu iš Maskvos vis pranešinėjant apie atsiimta Panevėži ir Šiaulius, tuo skaniai juokindami panėvėžiečius ir šiauliačius. Vėliau mums paaiškėjo, jog vokiečiu taktika — nepadėti susivokti erdvėje nesorientuojančiam priešui. Vokiečiu karys pirmiau dirbo, tik paskui kalbėjo, bet ir kalbėdamas mokėjo būti santurus, jei to reikalavo patsai darbas.

Sis dėsnis tinka ne tik karo, bet ir bet kurio kito darbo bare. Darbas yra mūsų epochos aktualija. Jis visi deklamuojama ir linksnuoja, visai interpretuojama jo savoka, tačiau viena aišku, kad tas pats darbas gali būti ir Dievo bausmė ir tauriausio džiaugsmo šaltinis. Galima pačiam laisvai pasirinkti darbą ir dirbtį ji vergiškai, tik dėl to, kad reikia gyventi, ir galima net priversti darbą paversi kūryba o kiekviena kūryba teikia kilniausio džiaugsmo.

Visi esame girdėję iš visų garasilbių spiegiančią pasaką, kad bolševikų valdomose šalyse nesa bedarbiu, nes Marksas mokė, jog socialistinėje valstybėje bedarbiu būti negali. Ir visi matėme tikrove, kaip nedarbas, vadinasi „buruzazinis palikimas“, mūsų „laimingoję tarybinę šalyje“ su kiekviena diena augo. Šiandien negirdime to triukšmo bet jaučiamame iš to tvaiko išvadavusių rankų, suorganizavusių savo tanta darbui, ir pradedam permynti protą, paskelbusi, kad tauta yra darbo bendruomenė. Ir mums šiandien reikia pajusti ir suprasti, kad kiekvienas darbas, koks jis bebūt, pradedant veikalo rašymu ir baigiant griovio kasimui, turi būti i Jungtas i vieninga tautinę kūrybą. Darbas turi sujungti liečius, ir tada nekilks klausimas, ar visi gali sutilti kurioje organizacijoje ar nevisi, ar viena srovė yra pranašėnė, ar kita: svarbu, kad esi nuoširdus, sugebi jsi jungti i tautinę darbo bendruomenę ir tuo pačiu rengi savo tauta būti vertu Naujosios Europos našriu, kurios pagrindu bus darbas, kaip darbas yra pagrindas Vokiečiu tauta sujungusioje nacionalsocialistinėje DARBO partijoje. Ir kaip matėme triukšmas dar neviška darbo, nes esti momentu, kada daug vertingesnis tylus, bet realus „aš dirbu“ negu triukšmingas „mes dirbame“.

Belaisvių skaičius prie Veli- kije - Luki pakilo iki 34.000

BERLIN. VIII. 28. DNB patiria, kad vejantis ties Gomeliu sumuštusios bolševikus, rugpiūčio 27 d. buvo pasiekta dideliu laimėjimu. Dvi vokiečiu greitosios divizijos giliai išibrovė į sovietų pozicijas ir jų kariuomenės kolonas ir paėmė į nelaisvę 2.200 bolševikų, o taip pat pagrobė 15 jvaigaus kaičių patrankų. Kovose apie Veliki - Luki buvo visiškai sunaikinta sovietu 22-jį armiją. Rugpiūčio 27 d. paskelbtame specialiai pranešime nurodytas belaisvių skaičius dabar pakilo iki 34.000. Sugalintu arba pagrobtu patrankų skaičius pakilo iki 452. Be to, paimta labai daug sovietų karinės medžiagos, jos tarpe 333 sunkiuju granatsvaidžiu ir 19 šarvuociu.

Amerika ir toliau siūs laivus į Vladivostoką

Iaponijos ambasadoriaus pasitarimai su Hulliu nedavę jokių rezultatų

NEW YORKAS. VIII-28 „New York Times“ ir „New York Herald Tribune“ patalpino didelėmis antraštėmis straipsnius apie užsienių reikalų ministerio Hullio pareiškimą dėl Jungtinės Valstybių tiekimo į Vladivostoką ir japonų reakcijos į šiuos tiekimus. Laikraščiai toliau praneša apie trečiadienį Roosevelto paskelbtą atsišaukimą, kuriuo ivedamos eksporto licencijos visai karo medžiagai, iš jų gaminti reikalingoms žaliavoms bei mašinomis. Šis potvarkis pirmoje eilėje liečia Filipinų salas, kurioms nebebūsia duodama eksporto licenciją. Laikraščio „New York Times“ praneša šiuo reikalui iš Vašingtono, kad Hullio pareiškimą dėl Japonijos reikią aškinti taip prasme, kad

Jungtinės Valstybės ir toliau pasilaikysiančios teisę siūsti savo laivus per Ramujų vandenyną į Vladivostoką, nepai-

sydamas, kokią poziciją užims Japonija.

„New York Herald Tribune“ rašo, kad tiek Rooseveltas, tiek Hullis nesenai davę suprasti, jog Jungtinės Valstybių vyriausybė esanti pasiryžusi pristatyti bolševikams lektuvus ir benzina, o taip pat — neduodant Japonijai galimumą gauti karinės svarbos prekes iš Filipinų.

TOKIO. VIII. 28. Laikraščis „Tokio Asahi Šimbun“ praneša iš Vašingtono, kad rugpiūčio 23 d. ivyke pasitarimai tarp Japonijos ambasadoriaus Jungtinės Valstybės Nomuros ir valstybės sekretorių Hullis pareiškė, kad prezidentas Rooseveltas išmeninį Japonijos ministerio pirmininko laiką atsakysiai taip pat asmeniškai.

Jungtinės Valstybės dar pastrinusios ligi šiol pavartotas prieš Japoniją finansines ir ūkines priemones, ir tuo būdu reikią skaitytis su visišku prekybos nutraukimu.

Todėl daug joponų firmų Jungti-

JAV paėmė 100 Europos laivų

VAŠINGTONAS. VIII. 29. Associated Press žiniomis, iš ivairių Amerikos valstybių sudaryta finansų ir ūkinė komisija trečadienį nute-

panaudoti visus užsienių laivus, kurie dėl karo Europoje liko Amerikos uostose.

Komisija septynis mėnesius rūpinosi išvengti laivų trūkumo Amerikos vandenye. Pasak Associated Press, toliau komisija praneša, kad laivų perėmimo paliestant šalims bus atlyginti. Ši priemonė esanti pagrista, talkos ir saugumo Amerikos respublikai ir Vakarinio pusryčio žymumu. Pagaliau buvo pranešta, kad laivai, kurie liko tokiose šalyse, kuriose nėra pakankamas laivų igulu organizacijos, turės būti Jungtinės Valstybių vyriausybės pavesių federalinės laivininkystės organams. Ryšium su tuo buvo pranešta, kad anglų vyriausybė pripažino laivų perėmimą, kiek atitinkāja nustačias šalygas. Komisijos pirmininkas užsienių reikalų ministro pavaduotojas Sumner Wellesas ši nutarimą pavadino svarbiausia

priemonę, kurios émési ši komisija. NEW YORKAS. VIII. 29. Dėl Amerikos uostuose užsilikusiu ašies valstybių ir ivairių Europos šalių laivų perėmimo Associated Press praneša, kad turimomis žiniomis,

tai palies lygiai 100 laivų.

Daugumą Amerikos valstybių jau paėmė savo priežiūron ašies valstybių ir ju išakoje esančiu šaliu laivus.

ROOSEVELTAS ISAKĘ PER- ORGANIZUOTI GINKLAVIMOSI ORGANUS

VAŠINGTONAS. VIII-29. Prezidentas Rooseveltas vienam dekrete išakė žymiai perorganizuoti ginklavimo organus. Svarbūsiai iš išakė išteigtis „žaliavų paskirstymo ir pirmenybės valdyba“, kurios vadovu bus viceprezidentas Wallace. Valdyba spręs žaliavų paskirstymą tiek karielė, tiek civilinei pramonei. Nauju išakymu, pabaigoje paimtas iš vieno lektuvo, išakius parlamentinei tyrinėjimui komisijai.

ivairių ligšiolinių organų, kurie rūpinasi žaliavų paskirstymu, ir bus pasiektais ginklavimosi pagrei-

tinimas.

BUENOS AIRESAS. Cordobos provincijos mieste federalinės valstybės gynėjas išakė sustabdymą bylą dėl ten ižvokus vokiečių kurjerio paketo sulaukymo, nes tas sulaukymas nesas joks nusikaltimas. Minėtas kurjerio paketas, kaip žinoma, buvo liepos mėnesio pabaigoje paimtas iš vieno lektuvo, išakius parlamentinei tyrinėjimui komisijai.

VICHY. DNB. Ateinančios sa-
vaitės pradžioje Lione išvys metinė Prancūzijos ir Prancūzijos kolonių vyskupų konferencija. Su-
važiavimui pirmininkauja Lione arkivyskupas ir Galijos primas kardinolas Gerlier. Konferencijoje dalyvaus taip pat Afrikos pri-
mas ir Kartagenos arkivyskupas monsinjoras Gounot.

klaidas pakišim po velėna. He,
vyrti, tada suliepsnos gyveni-
mas, krašto gerovę kils kaip ant
mieliu. Žmoniškumo, heroizmo
idėjos švies mūsų darbui, mate-
rializmo liekanas, kiečių mes jų tu-
rime, paminsim po kojomis. Bol-
ševikai mus skaudžiai pamokė,
mūsų ateitis su Vakarais, kur
plazda kultūra, mes dar parody-
sim kūrybini ataklumą.

Ilgai jis leido žodžius, piešda-
mas netolimos ateities vaizdą, kuris
imanomas po bolševikinio pe-
riodo, gražus, nesuėptas kukliu
intrigu, nesuėstas miešioniu-
skimo vėžio, tikras darbą pamėgusio
krašto išskūnijumas.

Palinkėjau, kad jo gražūs žo-
džiai liktų tikrove, ir atsisveiki-
nu.

Vėl pakito dekoracijos. Bolše-
viki išdūmė. Gatvėmis pabiro

linksmų veidų žmonės, džiaug-
mas degė sirdyse, ir skendo prae-
tiesiūkai. Puvėsiai nugarmėjo
užmarštin, prasiblaivė dangus,
nusimetės tamsiu debesų našta.
Prieš akis atsivérē naujas gyve-
nimas, kūrybinis, kibirkščiuojan-
tis, vergiasi žavesio atspindžiais.

Mano pažystamas vėl pakito. Ant galvos naujutėlaitė skrybėlė, angliskas kostiumas, rūpestingai išklostyti kelnės, šaunūs pusbačiai, veidrodžiu bližga. Šypsena juosia veidą, lipšumas ir limona-
dinis mandagumo vadovėlio at-
spindys. Jūs jis sutiksite visur:
kavinėse, alėjoje, kino teatre, lo-
žėje. Palaimintų poniučių pavėsy-
nių pailsi jo nukamuota siela. Be-
pasakojant apie bolševikų laikus,
kaip jam teko skaudžiai kentėti,
kaip jo sielos gyvenimas buvo su-
plėštas į skutus, kai visur jis nie-
kino, šunimis piudė, trupino gy-
venimą, skaudino ir vertė ašaras.
Bet, laimei, tie laikai pasibaigė, ir
jis gali atsikvėpti. Nepažista jo
nuoširdžiai tiki prasimanymus
ir pritariamai linksi galvomis:

— Na, palauk. Greit driskiai,
atrodo, turės nešdintis. Praeities

Šis visos Lietuvos

TELŠIAI

Didelis koncertas

VIII. 17. Telšiuose vienos me-
nininkų sambūrio buvo suruoštas
didelis koncertas, kurio pelnas pa-
skirtas nukentėjusiems nuo karo
šelpti.

Koncerto programoje dalyvavo
svečiai iš Kauno: Kipras Petrauskas, Ant. Sodeika, P. Radzevičiūtė ir koncertmeisteris Gailevičius. Iš vietinių pajėgų pasirodė Andriulio diriguojančios simfoninių or-
kestros, p. Banovičiūtė ir Skrebutėnaitė (duetas), tautinių šokių šokėjai ir Telšių mišrus choras, A. Jasenausko diriguojančios išpildė
visą eilę liaudies ir individualiai
sukomponuotų dainų.

Publikos buvo sausakimša gim-
nazijos salė. Telšiečiai turėjo re-
ta proga pasigérēti tikruoju (ne
bolševikiniu) menu.

ALEKSANDRIJA

Iškilmės žuvusiems pagerbtai

VIII. 15. Aleksandrijoje buvo
suruoštos iškilmės per karą žuvusiems
paminėti ir buv. politiniams
kaliniams pagerbtai.

11 val. buvo iškelta vėliava. Po
to — pamaldos, o 13.30 val. iškil-
mingas posėdis, kuriame buvo pa-
brėžtas reikala ypatinga energija
dirbtai atstatomajai darbui, būti
vienuoliems ir padėti mūsų išva-
duotojams.

VILNIUJE LAUKIAMA DIDELIO KURO TRANSPORTO

Ryšium su artėjančiu rudeniui
aktualėja kuro klausimas. Vilniaus
Malkų Tarnyba laukia didelio me-
džio transporto — apie 30.000 m³.
Be to, Malkų Tarnyba dar gana di-
delius medžių kiekius gauna ir van-
dens keliu Nerimi.

AMSTERDAMAS. Reuterio ž-
niomis iš Valijos, dėl galimo ang-
lies trūkumo ateinančią žiemą
anglių vyriausybė nutarė panaudoti
savo igaliojimus įpareigoti ka-
skylių, darbininkus priverčiamam
darbui kasyklose.

Vargželis.

O „vargželis“ apskukras. Jo
idealinamas, kuri afišavo gegužės
mėnesi, kai buvo išmestas iš tar-
nybos komisariate, dingo. Vėl at-
sirado paprastas kombinatorius,
chameleoniškos pričiūtės sutvė-
rimas, dėl asmeninių interesų ga-
lių padaryti visa, kad tik jo butas
būtų prikimštas prabanginių bal-
dy, kad tik jo piniginė būtų išsi-
pūtus. Jo tikslas — mūrinis ke-
liaukštis namas, solidus ūkis, vis
tieki, kuriuo būdū išsigytas. Tegy-
vuoja pinigas! — jo šukis, pasi-
didžiavimas ir didysis rūpestis.

J. RIMUTIS

Radijo programa

SESTADIENIS, VIII. 30 D.

6.00 Malda, dienos mintys, laikas,
pranešimai, tolimesnė dienos progra-
ma. Rytinis koncertas; 7.00 Žinios vo-
kiečių kalba; 7.15 Koncertas; 8.15 —
9.15 pertrauka; 9.15 Žinios; 9.30 Koncertas; 10.10 Vėlusis gotikas Vil-
niui; 10.30 Išvairių tautų šokių; 11.30 Mūsų Kipras Petrauskas; 11.50 Kipro Petrausko įdainavimai; 12.00 Varpu muzika iš Karo muziejaus. Tolimesnė dienos programa. Vidurinės koncer-
tas; 12.30 Žinios vokiečių kalba; 12.45 Koncerto tėsinys; 14.00 Žinios vokie-
čių kalba. Koncertas; 15.00 Žinios vo-
kiečių kalba. Po Žinių — per-
trauka iki 16.00 val.; 16.00 Garsu paradas; 17.00 Žinios vokiečių kalba;
17.15 Žinios iš laikraščių, pranešimai;
17.40 Liaudies dainos. Dainuoja Vla-
das Baltrušaitis ir Benediktas Vasilius-
kas; 18.00 Kambarys, kuriame dainuoju.
Poezijos iš muzikos valanda;
19.00 Pranešimai iš fronto, Vy-
riausios vokiečių karo vadovybės prane-
simai ir Žinios vokiečių kalba; 20.15 Žinios;
20.30 Vokiškai lietuviams;
20.45 Plokštelių muzika; 20.55 Pro-
grama rytdienai; 21.00 Subatvakaris.
Groja Kauno Radiofono salonių or-
kestras. Solistas Stepas Gražūnas. Di-
rigentas Jonas Lechavičius; 22